

1. STERİLİZASYON AMELİYATHANE DEZENFEKSİYON SEMPOZYUMU
3 - 6 Ekim 2012
The Anatolian Hotel, Gaziantep

AĞIZ ve DİŞ SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE " DAS " UYGULAMALARI

Dr. M. İsmet YILDIRIM
Balıkesir Ağız ve Diş Sağlığı merkezi
Başhekim Yardımcısı

1

DAS

AMAÇ

Ağız ve Diş Sağlığı Merkezlerinde
DAS uygulamalarının
Önemini ve
farkındalığını kazandırmak.

2

DAS

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

- ADSM ler hakkında bilgi sahibi olunması
- Riskli alanları tanımlanması, bertarafı,
- Dental malzemelerde DAS VE yeni gelişmeler,
- Ameliyathanelerde DAS uygulamaları
- Koruyucu ekipmanların önemi,
- Kirliden temize DAS döngüsü, bilgileri vermek.

3

DAS

ADSM NEDİR ?

Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği :Madde 3
Resmi Gazete 05-05-2005 tarihli ve 25806 sayılı :Madde 2

“ Diş hekimliğinin tüm branşlarında koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetleri ile yatarak veya gerektiğinde ayaktan muayene hizmetlerinin yanı sıra, en az 10 ünit kapasiteli, idari ve mali bakımdan kendi ayakları üzerinde duran ,Ağız ve Diş ile ilgili (poliklinik,Tedavi ve protez) hizmetleri veren müstakil sağlık kurumlarıdır. ”

4

DAS

ADSM' LERDE TEHDİTLER

- Direkt
- İndirekt

yollarla enfeksiyonun taşınmasına ve hastalıklara yol açarlar.

5

DAS

Ameliyathane ortamında ;

Laminer akım
Hepafiltre uygulamaları gereklidir.

Ortam havasındaki partikül azaltıcı yaklaşımlar
Önemli ve İyi sonuç vermektedir.

6

ADSM' DE TEHDİT ve ÇÖZÜM YOLLARI

1-Hava yolu ile bulaşan tehditler

- Havalandırma ve iklimlendirme yoluyla,
- Diş ünitelerinin hava tabancası yoluyla,
- Diş üniti ekipmanlarının basınç-devir ile çalışması esnasında oluşup, havada asılı kalan aerosol zerrecikleri

7

ADSM' DE TEHDİT ve ÇÖZÜM YOLLARI

2- Kullanım ve bekleme alan yüzeyleri ile bulaşan tehditler

- Bekleme ve oturma/klinik koltukları,
- Kapı kolları,
- Hasta hekim teması ile olan kontaminasyon,
- Radyolojik tetkik alanlarındaki kontaminasyon,
- Bilgisayar, klavye, masa vb. alanlarda ki (temas) kontaminasyon,
- Tıbbi cihaz ve aletlerin kontaminasyonu,

8

ADSM' DE TEHDİT ve ÇÖZÜM YOLLARI

YER VE YÜZEYLERİN DEZENFEKSİYONU Vücut sıvılarının bulaş olduğu

zeminler
dezenfektan solüsyonları ile silinme ile.

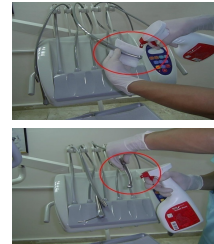
Genel yüzeyler
ıslak moplara, vakumlama ve kuru toz alma ile

Ameliyathanelerde
özel dezenfektanlar veya 1/10 luk sodyum
hipoklorit kullanılarak temizlenir

9

Aerotör başlıkları avuç içine alınarak sırasıyla nemli silme-spreyleme işlemleri uygulanır ve başlıklar haznelere yerleştirilir.

Her hastadan sonra aerotör başlık yerleştirme tablasının dezenfeksiyonu nemli silme yöntemi ile yapılır.

10

Her hastadan sonra reflektör ve kolu nemli silme yöntemi ile dezenfekte edilir.

Her hastadan sonra kreşuar ve hasta koltuğu dezenfekte edilir.

ADSM' DE TEHDİT ve ÇÖZÜM YOLLARI

3-Kullanılan su ve sıvılar ile bulaşan tehditler;

- Aerotör çalışması esnasında püskürtme ile bulaşma,
- Lavoba ve kreşuar yüzeyi ile bulaşma,
- Kullanım suyu, çeşme ve wc ile bulaşma,
- Diş üniti su püskürtme tabancası ile bulaşma,

TEHDİTLER ve ÇÖZÜM YOLLARI

DIŞ ÜNİT SULARINDAKİ MİKROORGANİZMALAR

Legionella pneumophila
Mycobacterium tuberculosis
Staf. Aureus ve Gr(-) koklar

NONinvasiv girişimlerde içme suyu kalitesinde

İnvaziv girişimlerde mutlaka tam steril su veya serum kullanılmalıdır.

13

TEHDİTLER ve ÇÖZÜM YOLLARI

SIVILARDA ENFEKSİYON KONTROLÜ

- Şebeke suyu klor düzeyi izlenmesi
- Su filtre ve arındırma sistemleri kurulması
- Kimyasalların suya salınımını sağlayan cihazlar (dozatron)
- Aeratör başlıklarında temiz kafa sistemi olması

14

GÜVENLİ VE TEMİZ ÇALIŞMA ORTAMI OLUŞTURMA

- Klinik ortamları özel alanlar olmalı.
- Az kişinin girip çıkması sağlanmalı.
- Havalandırma yapılmalı.
(fitre edilmiş taze hava)
- Yeni başvuran hasta için, bir önceki başvuranın kan ve vücut salgılarının bulaşma olasılığı olabilecek her yer temizlenmeli, dezenfekte edilmelidir..

15

DIŞ PROTEZLERİN DEZENFEKSİYONU

" Bir müsibet bin nasihattan iyidir "

- 1975' de hepatit B Diş Hekimliği meslek hastalığı kabul edilmiş. sterilizasyon ve dezenfeksiyon kavramı ortaya çıkmıştır.
- 1980 de AIDS yaygınlaşması muayene ve tedavi esnasında eldiven giyilmesi gerekliliği tartışılmaya başlanmıştır .
- Yine bu dönemlerde tek kullanımlık koruyucu ekipmanların önem ve gerekliliği anlaşılmıştır.

17

KİM ??? (LER) RİSK ALTINDA?

- Sağlık personeli
- Temizlik elemanları
- Sağlık hizmeti almak için başvuran kişiler.
aynı risk altındadır.

18

DAS

BULAŞ YOLLARI

Enfekte kan ve diğer vücut sıvıları

- Kullanılmış iğne veya kesici aletlerin batması,
- Göz, ağız, burun mukozasına kontaminasyonu
- Cilt bütünlüğünün bozulduğu yerlerde
- Muayeneler arasında kirli ellerden temas,
- İyi temizlenmemiş araç gereç kullanılması, sonucu bulaş oluşur

19

DAS

ADSM' LERDE DAS VE ENFEKSİYON KONTROLÜ

- Hasta hekim kontaminasyonuna maruz tüm yüzeyler dezenfekte edilmelidir.
- Her hastada kullanılacak aletler yeni paket açılmalıdır.
- Rubber dam ve yüksek çekimli aspiratör sistemleri
- Koruyucu bariyerler tek kullanımlık tercih edilmelidir.

20

DAS

ADSM' LERDE DAS VE ENFEKSİYON KONTROLÜ

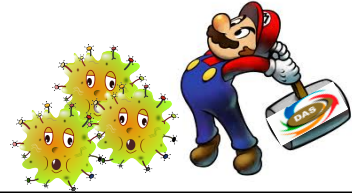
- Kirli suyun dönüşünü engelleyen valf sistemleri
- Lavoba ve kreşuar yüzeylerinde biyofilm tabakası oluşmasını engelleyen önlemler
- Su depo ve girişlerine bakteriyel filtre uygulamaları
- Atık yönetimi uygulama çalışmaları
- Sulara antimikrobiyal dezenfeksiyon uygulamaları
- Diş protezleri üzerine dezenfeksiyon uygulamaları çok önem taşımaktadır***

21

DAS

ADSM' LERDE DAS UYGULAMALARI

- İyi bilinmeli
- Eksiksiz uygulanmalı
- Ölçülebilir ve sürdürülebilir olmalı
- Tüm personel tarafından benimsenmeli

DAS

KİŞİSEL KORUYUCU KULLANIMI, ÖNLÜK GİYME- GÖZLÜK

23

DAS

BATICI/KESİCİ/DELİCİ ALET YARALANMALARINDAN KORUNMA

- Enjektörlerler, bistüriler, kıvrılmamalı,
- Metal kaplarda, veya sert plastik saklama kaplarında biriktirilmeli. (3/4' ü dolana kadar)

24

DAS KRİTİK MALZEMELER – YÜKSEK RİSKLİ dir. Sterilizasyon şarttır

YARI KRİTİK- Orta Riskli dir. dezenfeksiyonunda ; gluteraldehit, hidrojen peroksit, etil alkol ve klor çözeltileri kullanılır.

KRİTİK OLMAYAN MALZEMELER sağlam deri ile temas eden malzemelerdir.

DAS • Kullanılan bütün araç gereç işlemiden hemen sonra küvete atılmalı, kapağı kapalı tutulmalıdır.

• MSÜ transferi sağlanmalı

DAS DEKONTAMİNASYON(ön temizlik)

- Bir cismi kontamine eden enfeksiyon etkeni mikroorganizmalardan arındırılması ve temas eden kişilerde enfeksiyon oluşturma riskinin azaltılması işlemidir
- taşıma, kontrol ve yıkama sırasında görevli personelin enfekte olma riskini azaltır.

DAS DEKONTAMİNASYON-YIKAMA

Kullanılan tüm malzeme üzerleri örtülecek şekilde % 0.5' lik klor solüsyonu içinde 10 dakika veya dekontaminasyon sıvısında (Perfektan Endo; %3 oranında) 10 dakika bekletilir.

Kazıma ve fırçalama

DAS YIKAMA

Dekontaminasyon sonrası mutlaka yıkama yapılmalıdır .

- Yıkama işlemi otomatik yıkama, dezenfeksiyon makineleri, ultrasonik temizleyiciler veya elde yapılabilir.
- Durulama suyu 80-86 C olmalı, son durulamada demineralize su kullanılmalıdır.
- Temizlenemeyen hiçbir malzeme steril edilemez.

DAS YENİLİKLER

ULTRASONİK TEMİZLEME -YIKAMA

- **Kullanım Yerleri**
- Kan, tükürük, doku parçaları gibi organik kirliliklerin yanında ölçü kaşıkları, siman camları ve spatüllerde biriken aljinat dahil tüm inorganik kirliliklerin temizlenmesinde kullanılır.

DAS **YENİLİKLER**

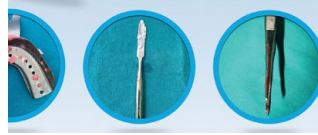
MS cleaner

Kirli aletler sepet ile Ultrasonic Cihaz içindeki konur. 3-10 Dk. Dental Solüsyonda 45 C ısıda bekletilir. Kazıma ve fırçalama gerekmez.

31

DAS **Ultrasonik yıkama ÖNCESİ**

MS cleaner

SONRASI

www.donanimmedikal.com

32

DAS

MSÜ 'DE DENTAL AMELİYAT VE EL ALETLERİNİN kazıma ve fırçalama uygulamalarındansa

Bakım ve yenileme Solüsyonu

↔

Günlük Temizleme Solüsyonu

İle uygulamalarının ,alet dekontaminasyon ve temizlenmesi esnasında ,daha kesin ve çalışmayı kolaylaştırarak, süreci kısaltan sonuçlar verdiği görülmüş, ispatlanmıştır.

MS cleaner

33

DAS **PAKETLEME-OTOKLAV-DEPOLAMA**

34

DAS **STERİLİZASYON**

- Araç/gereçlerin, bakteriyel endosporlar dahil tüm mikroorganizmalardan (bakteriler, virüsler, mantarlar ve parazitler) arındırılması işlemidir.

35

DAS **BUHARLI ISI İLE YAPILAN STERİLİZASYON**

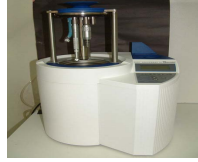
- 120 °C'de, 15-45 dakika
- 134 °C' de 3-4 dakika

36

DAS BUHARLI ISI İLE YAPILAN STERİLİZASYON

DAC ile STERİLİZASYON

- Piyasemen
- Aeratör
- Anguldruva
- Mikromotor başlıkları

BAŞLIK OTOKLAVI

DAC cihazı 134 oC' de 3 dk.

Yıkama-kurutma-yağlama döngüsü 13 dakikadır.

Kimyasal ve biyolojik indikatörler ile kontrolü yapılır.

37

DAS STERİLİZASYON KONTROL YÖNTEMLERİ

Cihaz Kontrol (fiziksel)	Her Gün	Bowie-Dick	
Maruziyet Kontrol	Her Paket	Bantlar	
Yük Kontrol	Günlük haftalık İmplantlarda Her Yük	Biyolojik İndikatörler	
Paket Kontrol Kontrol(Kimyasal)	Her Paket	Kimyasal İndikatörler	
Kayıt Tutma	Her Aşama	Etiket-Form	

Her sterilizasyon çevriminde her bir paket içi I SO sınıf 4, 5 veya 6 indikatör ile kontrol edilmelidir.

38

DAS STERİLİZASYON UYGUNSUZLUKLARI

- İndikatörlerin renk değiştirmemesi
- Sterilizatörün hata verisinin tespit edilmesi
- Paketin bütünlüğünün bozulması
- Delinmiş zarar görmüş paketler.
- Sterilizasyon paket üzeri miadın geçmesi
- sterilizasyondan Paketlerin nemli çıkması

Hallerinde işlem döngüsü en başa döner.

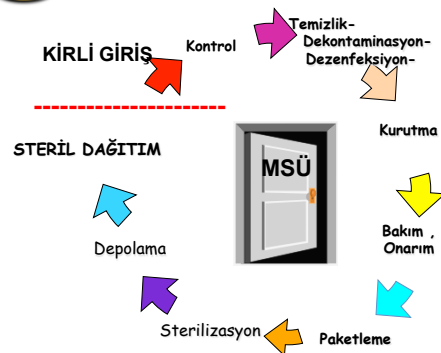
39

DAS STERİLİZASYON İŞLEYİŞİ İÇİN GENEL PRENSİPLER;

- Steril edilecek malzemeler temiz ve kuru olmalıdır.
- Steril edilecek malzemeler uygun hazırlanmalıdır.
- Paketleme malzemeleri standartlara uygun olmalıdır.
- Paketlerin içinde kimyasal indikatör üzerinde işlem bantı olmalıdır.
- Sterilizasyon tarihi ve son kullanım tarihi olmalıdır.
- Sterilizasyon güvenilirlik testleri yapılmalıdır.
- Malzeme transportu uygun olmalıdır.
- Kayıt ve dosyalama sistemi oluşturulmalıdır.
- Sterilizatör bakımı periyodik olarak yetkili ve eğitimli kişilerce yapılmalıdır. Çalışan personel eğitimli olmalıdır.
- Aşınma, korozyon, deformasyon görülen aletler kullanım dışı bırakılmalıdır
- **ÖZETLE DAS KURALLARINA DAİMA UYULMALIDIR.**

40

DAS MSÜ' DE STERİLİZASYON DÖNGÜSÜ

41

Bireysel Akrilik kapak	Etilen oksit	Kimyasal dezenfeksiyon/sterilizasyon
Plastik Ölçü Kağıdı	Disponible	%0.1'lik sodium hipoklorit 10 dakika beklet
Parlatma/çelik ölçü kağıdı	Otoklav	Kimyasal buhar, etilen oksit, kuru ısı
Cerrahi sağıncı ucu	Otoklav	Kimyasal buhar, etilen oksit, kuru ısı
Aerator başlığı(sterilize edilebilir)	Otoklav	Kimyasal buhar, kuru ısı, %2'lik glutaraldehit 10 dakika
Polisaj Taşları	Otoklav	Kuru hava sterilizasyonu
Tungsten-carbit frezler	Otoklav, kimyasal buhar	Kuru ısı, %2'lik glutaraldehitte 10 saat
Çelik frezler	Kuru ısı	Kimyasal Buhar, Otoklav Etilen oksit
Kanal aletleri	Otoklav, steril paketlerde sakla	Ultrasonik temizleyici 10 dakika, otoklav, kuru ısı
Parlatma/Çelik El Aletleri	Otoklav, steril paketlerde sakla	Kuru hava sterilizasyonu
Yüz arka çatah	Otoklav	Kimyasal buhar, etilen oksit
Şablolar, ısıma kayıtları	Sprey	
Artikulatorler/şu arkları	Sprey	
Ağır Aynalar	Otoklav, steril paketlerde sakla	Kuru hava sterilizasyonu
Çelik Otoklav Penzler	Otoklav, steril paketlerde sakla	Glass bead sterilizator
Plastik Tükürük Emici	Disponible	
Davyeler	Otoklav, steril paketlerde sakla	Kuru hava sterilizasyonu
Ultrasonik Detartraj Aleti	Otoklav, steril paketlerde sakla	
Uçları	Otoklav, steril paketlerde sakla	
Plastik Film Tutucu	Disponible	
X-ray filmleri(Disponable plastic kaplı)	Kabu çıkartı eldiven değiştir	
X-ray filmleri	2 dakika %0.1'lik sodium hipoklorit içinde beklet	
Parlatma Lastikleri	Etilen oksit	Otoklav
Parlatma Fırçaları	Otoklav	Etilen oksit kimyasal buhar
Elmas Taşlar	Otoklav	Kuru ısı, kimyasal buhar, etilen oksit
Ajandıncı(Parlatıcı)	Otoklav	Kimyasal buhar, etilen oksit, kuru ısı
Kıç	Otoklav	Etilen oksit
Bulaşık banyosu	Sodyum hipoklorit Sprey	Iyodofor Sprey
Ağız model	Sodyum Hipoklorit Sprey	Iyodofor Sprey
Sabit protez(metal/porselen)	%2'lik Glutaraldehit solüsyonu	
Hareketli protez(Akrilik)	Iyodofor solüsyonu	Klor bileşikleri
Kanama ruşmaları	Iyodofor Sprey	

43

“Bana söylersen unutabilirim,
Gösterirsen anımsayabilirim,
Ama beni de katarsan,
Anlarım.”

Kızılderili Atasözü

44

KAYNAKLAR

“ DAS”

Yayınları/konferans ve sunumları

Murat GÜNAYDIN- Bülent GÜRLER- Şaban ESEN -Mehmet Ali ÖZİNEL-
Faruk AYDIN- Duygu PERÇİN- Erdal AKALIN- Recep ÖZTÜRK –
Ayşegül YAĞCI- Dilek ZENCİROĞLU Güven KÜLEKÇİ- sercan ULUSOY
Serhat ÜNAL- Gülsüm AK- Yasemin ERSOY- İnci DEVRİM-Oktay DÜLGER
Esra KOÇOĞLU- Mete ÖZER- Cüneyt ÖZAKIN- Ömer POYRAZ
Bilgin ARDA - Mukadder GENÇ -Altan ÜNVER

Saygı ve teşekkürlerimi sunarım...

45

